

Analysavdelningen
Enheten för trygg energiförsörjning
styrel@energimyndigheten.se

Innehåll

Styrel, frågor och svar	2
Styrel – en del av Sveriges krisberedskap	2
Vem deltar i styrelplaneringen?	2
Styrels tredje planeringsomgång 2019-2021	3
Frågor och svar från aktörer som deltar i planeringen.....	3
Användning	3
Vad är en anläggningsidentitet?.....	3
Vad är ett planeringsdokument?	3
Vilket planeringsdokument ska jag använda?	3
Vilken version av Excel behövs?.....	4
Det går inte att använda makrona/knapparna, vad ska jag göra?.....	4
Varför hänger sig mitt planeringsdokument?	4
Måste jag använda de inbyggda funktionerna för import och export av styrelldata?	4
Elanvändare försvinner när jag importerar underlag, vad beror det på?	5
Varför går det inte att infoga nya rader i dokumentet?.....	5
Vad ska jag skriva i kommentarsfältet?	5
Arbetsprocessen	5
Vi har fått in underlag från en nationell/regional myndighet som endast filtrerat materialet och därmed givit oss information om elanvändare som vi inte ska ha. Detta har medfört till svårigheter att separera underlaget, hur gör jag då?.....	6
Vad gör vi om vi får in elanvändare med ofullständig eller saknad anläggningsidentitet från en annan aktör?	6
Får vi ändra en elanvändares prioritetklass?	6
Informationssäkerhet	7
Hur ska vi hantera och få in underlagen?	7
Behöver man vara säkerhetsklassad för att arbeta med styrel?	7

Styrel, frågor och svar

Här finns frågor och svar som ställts av aktörer som genomför styrelplaneringen. I syfte att öka kunskapen även hos andra så ges även en kortare introduktion om syfte och bakgrund.

Styrel – en del av Sveriges krisberedskap

Styrel är en **planeringsprocess** som innebär att samhällsviktiga elanvändare ska identifieras så att dessa kan prioriteras i en situation där efterfrågan på el är högre än den tillgängliga elen - så kallad eleffektbrist.

Det måste alltid råda **balans mellan tillgänglig el och efterfrågan på el**, annars riskerar elsystemet att drabbas av störningar som kan bli väldigt omfattande och långvariga. Denna balans upprätthålls i normalläget genom marknadslösningar.

I Sverige har **Svenska kraftnät** ansvar för att hålla balansen i nätet. De har därför ett antal åtgärder de kan vidta om det riskerar att uppstå obalans mellan utbud och efterfrågan på el. De har exempelvis avtal med en rad aktörer som kan öka sin elproduktion tillfälligt för att på så sätt tillgodose efterfrågan.

Om ingen av Svenska kraftnäts marknadslösningar räcker till så måste de **beordra elnätsföretag** att koppla från elanvändare från nätet. Elnätsföretagen genomför då en s.k. **manuell förbrukningsfrånkoppling** (MFK). För att **lindra konsekvenserna i samhället** så ska denna frånkoppling göras så att samhällsviktiga elanvändare (som t.ex. sjukhus) prioriteras och på så sätt kan skyddas.

För att kunna göra en frånkoppling som prioriterar samhällsviktiga elanvändare så måste elnätsföretagen **i förväg göra frånkopplingsplaner**. Dessa frånkopplingsplaner innehåller uppgifter om på vilka av deras elledningar samhällsviktiga elanvändare finns. Elnätsföretagens frånkopplingsplaner har **underlag från styrelplaneringen som utgångspunkt**.

Elnätsföretagens möjlighet att göra från- och tillkoppling av samhällsviktiga elanvändare är **ingen garanti** att dessa inte drabbas.

Vem deltar i styrelplaneringen?

I den förordning och föreskrift som reglerar planeringen så identifieras statliga myndigheter, elnätsföretag och kommuner. Länsstyrelserna som också är en statlig myndighet, har ett viktigt ansvar och leder arbetet i sina regioner.

Eftersom många samhällsviktiga elanvändare finns inom det privata näringslivet så finns samarbete även med dem. Landstingen, eller Regionerna omnämns inte i förordning eller föreskrift, men också de är viktiga aktörer, inte minst inom sjukvården.

Styrels tredje planeringsomgång 2019-2021

Energimyndigheten har ett ansvar för att utveckla processen för planering. Myndigheten ska även vart fjärde år ta initiativ till att en planering genomförs på nationell nivå. Den första planeringsomgången genomfördes 2011, den andra 2014-2015.

Den tredje planeringsomgången startade i januari 2019 med att statliga myndigheter påbörjade arbetet med att identifiera och prioritera samhällsviktiga elanvändare i egen verksamhet och inom sitt ansvarsområde. Därefter kommer länsstyrelserna, kommunerna och elnätsföretagen att involveras. I december 2021 ska den slutgiltiga planeringen vara genomförd av elnätsföretagen.

Frågor och svar från aktörer som deltar i planeringen

Vilket stöd finns att få i styrelarbetet?

- En informationsfilm om vad styrel är finner ni [här](#).
- Handbok och användarhandledning finner ni [här](#).
- Instruktionsfilmer för hur man fyller i planeringsdokumenten finner ni [här](#).
- Frågor till Energimyndigheten angående styrel kan ställas på styrel@energimyndigheten.se

Användning

Vad är en anläggningsidentitet?

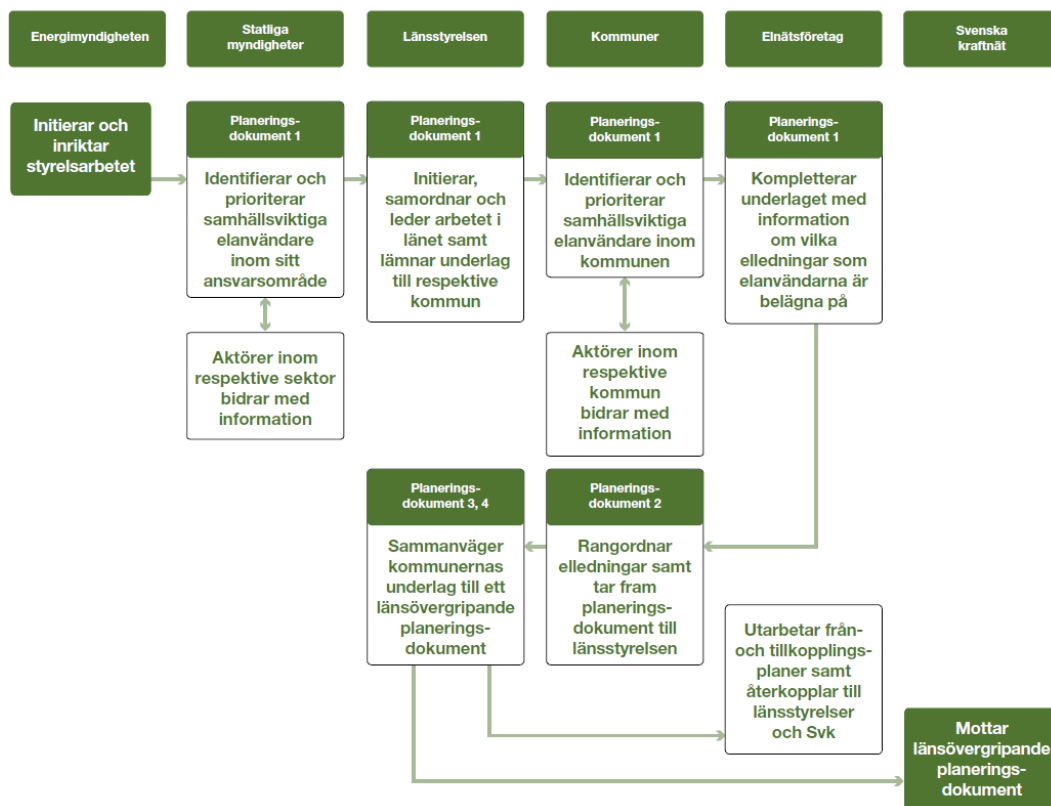
Det är en i regel 18-siffrig kod som återfinns på elanvändarens elmätare i byggnaden samt på fakturan från elnätsföretagen. Anläggningsidentitet används inom styrel för att elnätsföretag ska kunna identifiera samhällsviktiga elanvändare.

Vad är ett planeringsdokument?

Planeringsdokumenten är de Excel-dokument, fyra till antalet, där all data matas in. Under styrelplaneringen ska endast de planeringsdokument som tillhandhålls av Energimyndigheten användas.

Vilket planeringsdokument ska jag använda?

Vilka aktörer som använder vilka dokument är beskrivet i Användarhandledningen, Handboken och i instruktionsfilmerna. Figuren nedan finns på sidan 9 i Användarhandledningen.

Figur 1 Processbeskrivning avseende när planeringsdokumenten ska användas.

Vilken version av Excel behöver jag ha för att kunna använda planeringsdokumenten?

För att kunna använda Excel-dokumenterna måste man använda Excel 2007 eller senare version.

Det går inte att använda makrona/knapparna, vad ska jag göra?

Om det ändå inte går att använda makrona beror det sannolikt på säkerhetsinställningar i Excel. I första hand, tryck på knappen där det står *aktivera innehåll* alternativt ”*enable content*” i den gula raden i toppen av dokumentet. Om den rutan inte finns, prata med er IT-support för att ändra säkerhetsinställningarna i Excel.

Varför hänger sig mitt planeringsdokument?

Vid användning av funktionen ”Skapa separata underlag” kan det ibland se ut som att programmet hänger sig, vänta i så fall i upp till tre minuter. Annars, stäng ner dokumentet och pröva igen. Om Excel-dokumentet fortsätter att hänga sig, kontakta er IT-avdelning.

Måste jag använda de inbyggda funktionerna för import och export av styrelldata?

Det är tekniskt möjligt att använda de vanliga kopiera- och klistra in-funktionerna för att flytta elanvändare mellan olika planeringsdokument. Vi rekommenderar

dock att använda de inbyggda funktionerna eftersom de avsevärt minskar sannolikheten att något blir fel, identifierar dubletter och dessutom meddelar dig om något går snett med importen.

Elanvändare försvinner när jag importerar underlag, vad beror det på?

Det finns två möjliga förklaringar. Den första är att en importerad elanvändare redan fanns i underlaget (en exakt kopia av raden), då kan du bara fortsätta arbeta. Den andra är att en importerad elanvändare saknar anläggningsidentitet (GSRN-kod), då förs de inte med in i dokumentet. I så fall, kontakta den avsändande aktören och be denne meddela elanvändarens anläggningsidentitet.

Varför går det inte att infoga nya rader i dokumentet?

För att minimera risken för fel i hanteringen av data i planeringsdokumenten är viss funktionalitet i dokumenten låsta. Det medför att det inte går att infoga nya rader i dokumentet.

Vad ska jag skriva i kommentarsfältet?

Kommentarsfältet är till för att underlätta hantering av planeringsdokumentet samt för att öka förståelsen när man skickar vidare planeringsdokumentet.

I Planeringsdokument 1 kan kommentarsfältet användas av styrelaktörer för att ange exempelvis om det finns annan samhällsviktig verksamhet som elanvändaren omfattas av.

I Planeringsdokument 2 används kommentarsfältet för att tydliggöra vilka samhällsviktiga verksamheter som finns på respektive elledning. Detta för att underlätta länsstyrelsens förståelse av rangordningen om kommunen korrigerat den automatgenererade poängrangordningen.

I Planeringsdokument 3 används kommentarsfältet för att ange om en elledning korsar en kommungräns.

För övrig information kring planeringsdokument och hur de ska användas hänvisas till [Användarhandledningen](#) samt [instruktionsfilmerna](#).

Arbetsprocessen

Vi har inte fått in underlag från en nationell/regional myndighet som var med förra gången – får vi använda materialet som inkom under förra planeringsomgången 2014-2015?

Vi rekommenderar att i första hand kontakta den berörda myndigheten och påminna dem om att överföra ett aktuellt underlag. I regel är det underlaget som inkom denna planeringsomgång som ska användas, eftersom det är viktigt att informationen är aktuell.

I realiteten kan dock variationer av den föreskrivna processen vara motiverade, t.ex. om det är så att länsstyrelsen har uppgifter från en statlig myndighet från förra planeringsomgången men inte den här, trots att ni vet att verksamheten

fortfarande bedrivs och är samhällsviktig. Då är det okej att göra ett undantag och ta med de samhällsviktiga elanvändarna i ert underlag.

Vi har fått in underlag från en nationell/regional myndighet som endast filtrerat materialet och därmed givit oss information om elanvändare som vi inte ska ha. Detta har medfört till svårigheter att separera underlaget, hur gör jag då?

Använd dokumentets inbyggda funktion för att skapa ett nytt underlag med endast de elanvändare som är ämnade för er. Använd sedan importfunktionen för att importera underlaget till ert eget planeringsdokument. Radera slutligen det planeringsdokument som innehåller överflödigt information och meddela avsändaren om dennes misstag.

Ett annat tillvägagångssätt är att direkt kontakta avsändaren och be denne att skicka ett nytt planeringsdokument med endast de elanvändare som är ämnade för er. Oavsett vilket tillvägagångssätt ni väljer så ska avsändaren göras uppmärksam på detta.

Vad gör vi om vi får in elanvändare med ofullständig eller saknad anläggningsidentitet från en annan aktör?

Utan korrekt anläggningsidentitet kan inte underlaget användas i styrelseplaneringen, och kan orsaka problem i planeringsdokumenten. Därmed behöver ni kontakta inrapporterande aktör så att de kan komplettera med anläggningsidentitet.

Får vi ändra en elanvändares prioritetssklass?

Vid bedömt behov av en ändring av prioritetssklass ska dialog föras med inrapporterande aktör. Prioritetssklass får aldrig sänkas på en elanvändare utan dialog. Bedömer dock länsstyrelserna att en höjning ska göras behöver ingen avstämning göras med inrapporterande aktör.

Informationssäkerhet

Hur ska vi hantera och få in underlagen?

Material ska överföras mellan aktörer på ett lämpligt sätt, exempelvis på CD-skiva eller säker USB-sticka som lämnas över personligen. I andra hand kan man använda rekommenderat brev och säkerhetspåse. Underlaget ska alltid hanteras på en stand-alone-dator, det vill säga en dator som aldrig är uppkopplad till ett nätverk eller internet. För mer information kring informationssäkerhet hänvisas till sidorna 23-26 i handboken.

Behöver man vara säkerhetsklassad för att arbeta med styrel?

Varje aktör gör en egen bedömning med hjälp av sin säkerhetsorganisation, enligt bilagan *Checklista för säkerhetsskydd* i Handboken. Normalt säkerhetsklassas de individer som ska arbeta med, eller ser, skarp styrelldata.